

اهالی روستای کشار در بازار گل

بازار گل جنت‌آباد یکی از مجهزترین و پر مخاطب‌ترین بازارهای گل غرب تهران در جنت‌آباد شمالی واقع شده است. بیشتر غرفه‌داران این بازار گل از اهالی روستای کشار در بخش کن هستند که تولید نهال و گل و گیاه، حرفه آبا و اجدادی‌شان است. اهالی کشار تبحر خاصی در تولید گل و گیاه و ساخت باغچه‌خانگی دارند از این رو بازار گل مخاطبان زیادی را به خود جذب کرده است.

کارآفرینی بانوان در بازار جنت

بیش از یک‌دهه از عمر بازار جنت‌آباد مرکزی می‌گذرد؛ بازاری متفاوت که باعث شده است تا زنان سرپرست خانوار یا بانوانی که به نوعی کمک هزینه خانواده‌شان هستند، فرصتی برای ارائه تولیدات هنری و خانگی خود داشته باشند. این بازار به دلیل قیمت مناسب و تنوع محصولات و حضور بانوان کارآفرین در غرب تهران معروف شده است. غرفه‌های این بازار زیر نظر اداره بانوان شهرداری به‌طور دوره‌ای در اختیار بانوانی قرار می‌گیرد که سعی دارند با دستان توانمند خود اقتصاد خانواده را مدیریت کنند.

گزارش را با اسکن این کیوار کد ببینید.

ماجرایهای فروش یخ در تهران

چرا آسید مهدی قوام بعد از خرید یخ گریه کرد؟

بهاره خسروی

تهران زمانی دومین شهر پر آب ایران بود، اما اهالی آن

در حسرت خوردن یک جرعه آب خنک بودند. باید برای تهیه آن راه پر مشقتی را تا یخچال‌های طبیعی گزی می‌کردند. یخچال، جایی بود که در آن به‌طور طبیعی یخ تهیه می‌شد و یخ‌های فراهم شده را کارگران یخ‌سازی به انبار یخ که در همانجا بود، منتقل می‌کردند و پس از پر شدن، در انبار را می‌بستند، با این کار راه ورود و خروج هوا بسته می‌شد و در تابستان، در انبار را باز می‌کردند و یخ‌ها را به‌مرور زمان به بازار عرضه می‌کردند.

اسماعیل عباسی در کتاب «آبناام تهران» نوشته: «تابستان‌ها در کاهگلی یخچال‌ها را خراب می‌کردند. یخ‌سکن‌ها یخ‌ها را بالا می‌آوردند و مردم با یک شاهی تمام یخ مورد نیاز خانه را می‌خریدند و آب روزانه‌شان را خنک می‌کردند. خانواده‌های اشرافی یخ‌شان بیشتر می‌گرفت و خروشان تا توچال و کوهستان‌های شمالی تهران می‌رفت.» یخچال معبر الممالک، حاجی باقر، حاجی آقامحمد، وزیر حاجی علی اکبر، حاجی شیخ رضا، حاج آقا رضا فرزانه، حاجی رجب تختی (پدر جهان پهلوان غلامرضا تختی) و حاج حسن شمشیری از معروف‌ترین یخچال‌داران تهران قدیم بودند. برای ساماندهی این اوضاع در دهه ۴۰ نخستین کارخانه یخ قالبی که به نسبت یخچال‌های طبیعی یخ‌های سالم‌تری را تولید می‌کرد در محدوده سه‌راه جمهوری فعلی راه‌اندازی شد و عده‌ای هم با خودرو هر روز صبح یخ‌های آماده را با کونی‌های کتفی می‌پوشاندند و برای فروش به ده‌های یخ‌فروشی که اغلب در سر چهارراه‌ها مستقر بودند منتقل می‌کردند. اما ماجرای تولید و فروش یخ در تهران با داستان‌های جالبی گره خورده است. یکی از این ماجراهای تأمل برانگیز، قصه آسید مهدی قوام و مرد یخ‌فروش است. روزی آسید مهدی قوام از روحانیون معروف تهرانی از مجلس روضه راه‌باز گشت به خانه بود که فریاد و گریه مرد یخ‌فروشی توجه‌اش را جلب کرد. این روحانی کمی جلو تر رفت. بیشتر کسبه میدان به خانه رفته بودند و تردد مردم کم شده بود. مرد با گریه به مردم التماس می‌کرد: «آهای مردم بیایید یخ‌های منو بخرین، این همه سرمایه من، سرمایه‌ام داره آب می‌شه و از بین می‌ره.» سید با دیدن این صحنه همه یخ‌های مرد یخ‌فروش را خرید و کنار مرد یخ‌فروش نشست و شروع به گریه کردن کرد. این بار یخ‌فروش تعجب کرد و علت گریه را از سید پرسید! او جواب داد: «تو با این کارت چه درسی به من سید مهدی دادی، تو یخ‌ها داشت آب می‌شد این همه داد زدی و گریه کردی، من چه کار کنم که همه عمرم در حال آب‌شدن است و من کاری نکردم.»

جنت‌آباد؛ موقوفات ماندگار نظام مافی

میراث سیاستمدار ثروتمند فحری

سمیرا باباجانپور

جنت یا همان بهشت لقبی است که به این محله داده‌اند؛ زمین‌هایی که با پلاک ۱۳۲ متعلق به محمدعلی نظام مافی، سیاستمدار دوران قاجار و به باغ‌های انبوهش مشهور بود. اما امروز محله جنت آباد بزرگ که از معروف‌ترین محله‌های منطقه ۵ است به بخش شمالی، جنوبی و مرکزی تقسیم شده و سه‌گانه جنت آباد لقب گرفته است؛ محله‌هایی که از بلوار آیت‌الله کاشانی آغاز می‌شود و تا سیمون بولیوار تا شمال منطقه امتداد دارد.

سیاستمدار خیر

تاریخچه محله جنت‌آباد با خاندان نظام مافی گره خورده است. آبادانی این محله و رونق زندگی در آن را باید نتیجه خیر و برکت موقوفات محمدعلی نظام مافی معروف به نظام السلطنه دانست. محمدعلی نظام مافی مردی سیاستمدار و قانونگذار و دولتمرد دوره قاجار و پهلوی بود و از مسلاکان ثروتمند از جمله مالک جنت‌آباد تهران محسوب می‌شد. پدرش حسینیقلی خان نظام السلطنه مافی از سیاستمداران بزرگ قاجار بود که بعد از مرگش، لقب پدر به پسر می‌رسد و همه او را سالار معظم صدا می‌زدند. اگر از اقتدار و نفوذ سیاسی او بگذریم محمدعلی نظام مافی را باید مردی نیک‌اندیش و خیری بزرگ بنامیم؛ مردی که هنوز موقوفاتش جاری است و بناهایی که نهاد همچنان پابرجاست. کمتر کسی است که نام مسجد نظام مافی، در مانگه نظام مافی و مدرسه‌ای به همین نام را در محله جنت‌آباد نشنیده باشد. همه این مکان‌های عمومی از موقوفات او بوده است. او علاوه بر تهران در شهرهای دیگر ایران نیز موقوفاتی به یادگار گذاشته است که از جمله می‌توان به بیمارستان شهر شوش اشاره کرد که در سال ۱۳۵۲ ساخته شد؛ شهری که تا آن زمان بیمارستان نداشت. بیمارستان نظام مافی در دوران جنگ ایران و عراق، نقش مهمی به‌ویژه در عملیات فتح‌المبین ایفا کرد. آرامگاه محمدعلی نظام مافی در صحن مسجد نظام مافی در محله جنت‌آباد جنوبی قرار دارد.

سه‌گانه جنت‌آباد

گستره زمین‌های روستای‌های کن، باغ فیض و حسن‌آباد بخش عظیمی از محدوده غرب تهران قدیم را به‌خود اختصاص داده بود. مسلمان زمین‌هایی که بعدها جنت‌آباد لقب گرفت در میان این زمین‌ها و باغ‌های پربرکت همچون نگینی گرانبها می‌درخشید. مرحوم محمدعلی نظام مافی املاک زیادی در محدوده روستای مهرآباد که در حال حاضر فرودگاه مهرآباد در آن محدوده قرار دارد، داشت. برای همین غرب تهران را به خوبی می‌شناخت و همین باعث شد تا بخش زیادی از زمین‌های آن محدوده را بخرد. ساخت مسجد و در مانگه در زمین‌های جنت‌آباد کلید رونق آن را چرخاند و در توسعه شهری بعد از انقلاب، این زمین‌ها به یک محله به نام جنت‌آباد تبدیل شد. هسته اولیه محله در محدوده روستای حسن‌آباد در محدوده بلوار آیت‌الله کاشانی امروز شکل گرفت. این محله تا شمال منطقه ۵ امتداد داشت تا اینکه ساخت بزرگراه شهید همت این محله را به دو محله یعنی محله جنت‌آباد جنوبی و مرکزی تبدیل کرد. بعد از ساخت بزرگراه آشناسان و توسعه زندگی شهری قسمت شمالی این محله یعنی تا محدوده کوه‌های شهران و حصارک به جنت‌آباد شمالی معروف شد. سه‌گانه جنت‌آباد این روزها به یکی از محله‌های مهم و پرطرفدار غرب تهران تبدیل شده است؛ محله‌هایی که امکانات متنوع تفریحی، فرهنگی، مذهبی، ورزشی، درمانی و آموزشی را در خود جای داده‌اند.

اینجا مرکز نیکوکاری است

معماری مدرن و متفاوت مسجد نظام مافی در محله جنت‌آباد این مسجد را متمایز و متفاوت کرده است. با اینکه مسجد در دهه ۵۰ ساخته شده است اما سبکی مدرن و خاص دارد. دیوارهای مسجد با سنگ سفید تراورتن پر شده و مناره‌هایی منحصربه‌فرد با پلان مربع دارد. اما از گنبد مسوم در معماری مساجد در آن دیده نمی‌شود. مسجد نظام مافی علاوه بر مکان معنوی یک مکان اجتماعی، فرهنگی و عام‌المنفعه برای اهالی جنت‌آباد و غرب تهران است. سیدمحمد تقی حسین‌زاده، امام جماعت مسجد نظام مافی می‌گوید: «مرحوم محمدعلی نظام مافی زمین مسجد را سال ۱۳۴۷ وقف کرد و خودش بانی ساختش شد.» حسین‌زاده به در مانگه خیریه مسجد نظام مافی اشاره می‌کند و می‌گوید: «زمین این در مانگه نیز وقف مرحوم نظام مافی است و توسط همسرش بنا شده که درآمدهای حاصل از این در مانگه برای افراد نیازمند و معلول هزینه می‌شود.»

